

י"א שבט
22 ינואר
1926

ישיבת המזכירות עם המשביר, ברודני כוסר דו"ח:

בשלוש שאלות עסק המשביר: פדיון, הון, ארגון (מבנה המשביר)
במאן רצום הון 8.758 לא"י. אילו הון זה היה קיים היה המצב
של המשביר בטוח. באמת הון זה כולו אבוד. 5-6.000 לא"י חובות
אבודים (גדוד עבודה 2.300, סו"ב 1.200, מרכז הקלאי מהמבק 350,
קבוצים ופרטים 6-70). תחייבים נחלקים במאן 1928 לארבעה
סוגים. א - חובות בטוחים בהחלט - 6.554 לא"י. ב - חובות
טעונים סמך לגביה 6.875, ג - מסופקים 494, ד - אבודים 3.248.
מלבד זה השקעה במחשבה ח"א 3.530 לא"י - ס"ה 20.704. סוג א -
יחזור 100%, סוג ב - רק 70%, ג' וד' אבודים. אבדו, איפוא,
בערך 5.782 לא"י. בבנינים לסגרשים הושקעו 5.108; בח"א הבית,
בעפולה בית קטן, בטבריא מנוש. אין נכסים אלה שוים יותר מ-3.000
לא"י. יש עוד סכומים 250 לא"י. (בחובות סוג ב' יש קהליה ציון
1.960+420, משק 150, ועד הדור הכרסל 250). קהליה ציון מינה
נענית לכל הביקורת המשביר. המחזור של המשביר הוא כולו בכסף זרים.
המשביר חייב להנח"צ 9.000 לא"י, וחשלת חוב זה במשך עשר שנים,
80 לירה לחודש החל מאוקטובר 1928 (מלבד 400 לא"י ששולמו או),
לבנק הפועלים חייב 2.700 (מלבד שמרוח לדיסקונטו 3.500), משכנתא
על הבית לבנק הפועלים 1.970, לסוחרים בשמורות 8.300, חוב פתוח
3.100 (מחוך מאן 1 אוקטובר 1928) לעומת או (1926) יש שנוי

לטובה: הוקטן החוב למשביר בסכום 17,000, החוב של המשביר
לאחרים הוקטן בסכום 12,000. אז היה המשביר חייב לשלם לסוחרים
בכל חודש 6,000 לא"י, והיתה סכנה של התפוצצות המידה, הסכנה
עברה, אך עוסדה שאלה אם כדאי קדמו של המשביר בכלל, כשאינ לו
כל הון.

מאז 1928 (מאוקטובר 1927 עד אוקטובר 1928) מראה

חוסר המסד, למרות הקטנת הפדיון. אך אם עושים מאז כללי של
השנים הקודמות - סניף סגור בבנימינה המסד 190 לא"י, סניף סגור
בשכונת ברוכוב 44 לא"י, מכירת ה"סטוק" של מנוסקורה 170 לא"י,
הפסקת מחקאות 163 לא"י, חובות אבירים בסכום חיפה 317, ריזרבה
ע"ת חובות אבירים 600 - מחקו מקרן המלואים 1,200 לא"י. השנה
הוציאו על פצויים 600 לא"י, פוטרו השנה... מקידים, יחד עם
השנה הקודמת 23 מקיד. את הפצויים חלקו לשלוש שנים - השנה 200,
ובשתי השנים הבאות 200 בכל אחת.

פדיון - שנויים לרעה. לפני שנים אחדות היו המשקים

כפופים למשביר לרגל הממאות והעברות הנג"צ, זה מסק, והמשקים
חששים בקניהם, ולכן טוחח הפדיון. גם בטול מחקאות גרם לכך.
נשתחררו גם מ"הסנטימנט" הבלתי מסקי לקנות דוקא במשביר, המשביר
אינו יכול עכשיו לעמוד בהתחרות, אם כי יש ענפים שהמשביר הוא
מונופוליסט, כגון חמרי הגנה לעופות (קניה בשו), שהמשביר קונה
מהפירמה הכי גדולה בעולם (באמריקא) בקרדיט שנותן למשביר
הקואופרטיב האנגלי (המורה 6% רביה פלוס 2 1/2% קומיסיון) כמו
כן זבלים חימיים, (המשביר הוא הסוכן היחיד של חברת ניטרומ

של מונד) - הכשיר אינו יכול להחזירו ספני הנאי הקרדים.
מצב הסתור בארץ הוא ירוד וסרוק ונוהנים קרדים לא נורמלי
לזמן ארוך. הכשיר אינו יכול לתת קרדים כזה. בקרדים למשקים
החקלאיים לא סבל עד עכשיו הכשיר, לא רק שלא הפסיד אלא גם
לא נסהבך. המצב הקשה הוא ביחסו הכשיר עם פועלי תושבות
והקיר.

הסוף בישבה הבאה ביום השלישי הבא.

ישיבת המזכירות, בדבר סידור הכשרה. חסידי סערק
על העברתו לכתיבה במכונה, כי הוא סובל משטף דם, והעבודה במכונה
חזיק לבריאותו. החלט שחסידי יכול לעבוד רק במכונה, ואם יסרב
יפוטרו ויקבל פיצויים נוספים עד סוף השנה, וישאר לעבוד לשנים
שלושה חדשים בסידור המנקסים. יודיעו על החלטה זו לועד אגודת
הפקידים. בעניני המעלה נדבר עם רסו וזוסמן בשביל אפריקא.

סרב נחבלה מלגרמה זו: "חנה"צ סלאה תקוא לבשיג
4,500, אחרת סלות עירית. ראה מכתבי לפרומקין". סקר סוסין
למחר את פרומקין והלטרין. סובקין סלמן שרצוי שאחד מחברי
הוה"פ יבוא אף הוא, דברתי עם קטלן והוא הסכים לנסע.

ישיבה עם מחלקת המושבות: במחלקת עובד חבר אחד - נסע.
כל עניני פועלי המושבות, היחסים עם הנה"צ בנוגע להם שיכים למחלקו
כל דבר קשה יובא למרכז. ביהירות עובד נסע זה 4-6 חדשים, מקום
היה גם לביטוב. לגוש החרון צריך להכניס עכשיו כמאתים פועלים

פרטים בדו"ח לכועצת. יש לסדר בגוש זה הסכמים עם הסקבירים -
או עם כל נקודה לחור או עם חבר החקלאים הלאומיים. לסגדאל
יש להכניס עובר בשכר שירכו את עניני ההסתדרות במקום. סתנחל
סו"ס עם גן-חיים (בראשו עומדים חנקין, סוקלובסקי, כילר ועוד),
אדלמן (ע"י כפר סבא) ושיפר (ע"י סגדאל) כדור קבלה פועלים
ע"י ההסתדרות וקביעת חוקה. יש לסדר עכשיו ענין גבית הססים.
בגוש יש ועד מחוזי המרכב סבאי כוח של מושבות אגוש, לכל מושבה
אחר. עבודה ערבית בגוש יש: אצל דיסקין רק ערבים, אצל
גריידיגר 4 ערבים, 16 יהודים, אצל רוקח גיוונדתיים רק יהודים.
עכשיו אצל ליטושוב עבדו ערבים. בשוכרון יש להוסיף כמאת פועלים
לחדרה, לשאר המקומות אין להוסיף. עניני ההסתדרות והסמים בחדרה
הם בסדר. מבנימינה יש הצעה להוציא 20 פועלים, כי עבודת המקום
אינה כספיקה, והפועלים נמצאים על חשבון עבודה פיקא, שאינה
כספיקה. בזכרון ובנימינה יש בעיקר עבודה פיקא. יש צורך שההסתדרות
תמלל יותר וברצינות גדולה בעניני פיקא - גם בעניני העבודה וגם
בעניני ההחשבות. צריכים להקדיש איש מיוחד לפיקא. כמעט בכל
סו"ס עם פיקא הצליחה ההסתדרות. בגליל איחא עד עכשיו חננח, כי
לא היו שם פועלים, עכשיו נהחשבה הפקולה כי פיקא עוכרה לעשה
גם עבודה.

בדרום יהודה יש שתי נקודות: רמת גן ובני ברק שטרם
עברו. יש ספק אם כדאי להעביר רמת גן, כי שם השכר 25 גרוש,
ואם יעבור למרכז אולי ירד השכר. במקוה עובדים יותר סמאת פועלים,
השכר 15-18 גרוש. בחסבון 16 פועלים יהודים וערבי אחד. הפוע ים

פתחו שם סמכה, והם קבועים, ולרגל זה סתחזקה מעבודת העברית.
משכר 17/2. בראשון יש כאלף דונם נטיעות. כמעט רק עבודת ערביה.
אחדים מעסיקים יהודים, אך הם קובעים שני מחירים: 16 לחיסונים,
17/2 לאשכנזים. יש צורך בחוספת אנשים לסקום. בנס ציונה יש
180 מועל, מהם 20-30 מח"ע. עובדים מה יותר מאלף ערבים. נוסעים
עוד כאלפים דונם חדשים. יש להכניס 300 מועלים ולערוך סלחם על
כיבוש העבוד. ברחובות יש להוסיף כמאת מועלים (מהעליה החדשה
יכנסו כחמשים). יש לבחון את הסצב בגדרה (סתחילה נטיעת חדשה)
באר יעקב ועקרון. בענין דירות למועלים לא נעשה במשך שנהיים,
הושגו רק 420 לא"י, התחששו בהם לחיקון. בג"צ אין להשיג כלל
חדר, מצב כזה יש גם בגוש השרון. גם בנימינה הסצב קשה. סחרתיים
ההקיים ישיבת המרכז עם מוהל בענין בנין בחים. בקבוצים שבמושבות
יש למעלה מחמש מאות איש. מהעליה החלוצית יכנסו 250 איש לסוגרות,
השר יתפזרו בקרים ובמקומות שונים. יחסו דירות לעולים החדשים,
מלבד אלה שיכנסו לגבעת השלטה. שם יש דירות.

לשכות התיבות בכמה מושבות מקבלות עבודה, במורים רבים
לא קשתה עבודה טובה, וע"י כך נכשלה העבודה העברית. יש צורך
ביסוד משרדים קבלניים מקומיים בכמה מושבות, ביחוד לאחר שהוסדרה
לשכות משהפוח, במשך הזמן משרדים אלו ישמשו בסיס ליכין. יש
הצעה שיכין יקציב סכום ידוע בשביל יסוד משרדים אלה בפ"ח, רחובות,
נ.צ. וחדרה - לכל נקודה נחנך סכום של 10 לירה בשביל איש אחד למשך
6 חדשים, ו"א סכום של 240. בחי מועלים - בחים או צריפים - יש
כמעט בכל מושבה. בוי"א מסרה פיקא בנין, בבנימינה יש צריף על

אדמה פיק"א, בחדרה יש סמכת ובית מועלים על קה"ק, בכורור יש צריף על אדמה ועד המושבה, בחוצליה קנו שמועלים סגור וניגזים לבנין, במגדיל קבלו סגור מועד המושבה, ברעננה אין כלום, בכפר סבא קנו המועלים 2/2 דונם והקיסו צריף. בראשון יש בית קטן של שני חדרים שנחבל מהמושבה, בנ.צ. יש שני צריפים. ברחובות יש 3 צריפים לענינים צבוריים - אדמה אין ועומדים לקנות שני דונמים במאה לירה. ועד המושבה נותן לשם זה 30 לירה.

בקרום יקרא הכרכו מועצה מועלי המושבות, בערך 50 איש. במקום שיש בו עד 100 - יבוא ציר אחד, עד 300 - 3 צירים, עד 500 - 5 צירים, ספ"ח 7. וצירים יבחרו מועדי המועלים. נסע מציע לספ"ח ושר 1, לפוע"צ אברמוביץ 2.

מסקירה שרייבר בגליל: בכנרת עובדים 9 מועלים חדשיים,

אצל כל אכר עובד ערבי אחד. האכרים הבטיחו לתחליף את הערבים בחברי קבוץ ס.ס.ס.ר. השכר יומיה 17,5, אך אין יכולה לשלם בסומן. במנחסיה מתכוננים לנמנע 500 דונם פרט ירקות ובבנות. אין אף מועל יהודי אחד. האכרים הבטיחו לקבל לנמיעה יהודים. ביבנאל ובביה גן אין ועד מועלים. אצל האכרים 9 מועלים חדשיים ביבנאל 6, בביה גן 4. מספר האכרים ביבנאל 40, בביה גן 24. ביבנאל יש לכל אכר חרה ערבי. בית גן 5 חרתיים. בראשית החורף בקש האכרים לקבל מועלים חדשים עבריים, אך לא היו מועלים. לפני הפסח אפשר יהיה להכניס 20 מועלים חדשים. השכר 1,5-1,25 לא"י לחודש עם אוכל ודירה. היו מקרים שהועל עם גמר עבודתו לא קבל מהשלום. יש ביבנאל 20 מועלים בעלי משפחה, עבד בכביש, בבנין ובקבוצה

תקליט יומית. רווקים יש ביבנאל 10, שמרים 2. במסכת ובסיגור
 אין עבודת עברים. שרונה שוכמת. במגדל עובדים בתקלאות: ב"יכין"
 7 קבועים, אצל אכרים 9 חדשיים, 6 יומיים, בפרדס מלצם 7 חדשיים
 7 יומיים, בפרק של מלצם 2 חדשיים 16 יומיים, בעבודות שונות 10
 יומיים ספקיקין - בס"מ 62 טועל. עבדים - אצל אכרים 6, אצל
 מלצם 4, אצל ציגור 3 - ס"מ 13. הזכר יומית 200 מא"י חדשיה
 6 לא"י, עם אוכל ורירה 2 לא"י.

י"ב שם
 23 ינואר
 יום ד'

דברתי עם אפרח על הליכתם למושב. לעבוד בפקידות
 אינו כשקים. נכון ללכת לעבוד בחור פועל, השאלה מהבדל בקבוצה
 (מסולל - 16 חבר), שכולה קומדת לעבוד למושב בשבוע הבא.
 בעיר ובמשרדנו מהומה בענין אכרטיסים לנשף תערב.
 יש רק 1.200 מקומות, דרישה מאלפים.

108 הקולים באו: כרומניה 57 (קבוצה עליה 27, השת"צ
 קבוצ' 13, בני ישראל 2, שונים 15), מפולין 41 (קלוטובה 10,
 שחריה ב' 3, גרוחוב 1, חל חי 8 - כלם לקבוצת המאוחד - שמרים
 א' 14, השת"צ 5), סוליציה 10 ("התאחדות" 9, קבוצת עבודה 1).
 שנים כהחלוק המזרחי.